

6. HISTORISCHE GEBIEDEN KLEINE KERNEN

Ten noorden van Dinxperlo ligt de kern **De Heurne**. De bebouwing is ontstaan op een hoger gelegen dekzandrug en was overwegend agrarisch van karakter. In de 19^e eeuw was er nog geen sprake van een kern, maar verspreid gelegen bebouwing in Voor Heurne, Middel Heurne en Achter Heurne. De Heurne zoals wij die tegenwoordig kennen omvat de bebouwing langs de Lage Heurnseweg, langs wat kleinere woonstraatjes als de D.H. Keupenweg, de Spekkendijk, nabij de vroegere Halte plaats De Heurne aan de reeds opgeheven spoorlijn Varsseveld-Dinxperlo. Het gebouw is nog aanwezig. Slechts een bomenrij vlakbij de Spekkendijk herinnert nog aan de spoorlijn.

Kenmerkend is het open bebouwingsbeeld. Op een enkele plek heeft, zoals De Koopsbroeck en De Riete, verdichting plaatsgevonden, maar dit heeft de sterke verwevenheid van bebouwing met het landschap niet aangetast. Beeldbepalende bebouwing zijn ondermeer de protestantse kerk aan de hoofdweg en de school aan de D.H. Keupenweg. Net buiten het dorp in het vroegere Achter Heurne staat de bezienswaardige Teunismolen aan de Teunismolenweg.

1 Structuren kern De Heurne

Verspreid over het gemeentelijke grondgebied liggen een aantal kleine kernen als **Barlo, Dale, Lintelo, IJzerlo en Haart**, die een ontstaan zijn op de kruising van wegen. Naast woonbebouwing is dikwijls een school of ander openbaar gebouw aanwezig. Uitbreidingen hebben zich op kleine schaal voorgedaan.

6.1. Beschrijving historische gebieden kleine kernen

In het buitengebied van Aalten hebben zich in de loop der tijden kleine concentraties van bebouwing gevormd. In sommige kernen is sprake van een herkenbare kern zoals IJzerlo, Lintelo, Barlo, Haart en De Heurne.

De bebouwing in de kernen concentreert zich langs historische linten of op een kruising van wegen. Karakteristiek is de variatie van de aanwezige bebouwing. Historische boerderijen en burgerwoningen worden afgewisseld door een fabrieksgebouw, molen, school of een café. Bij de kleine buurtschappen zijn, voornamelijk in de laatste decennia, in beperkte mate geplande woonuitbreidingen gerealiseerd. Meestal bestaan ze uit niet meer dan een of hooguit enkele woonstraatjes.

De kernen kennen een groene uitstraling door de aanwezigheid van groen in de openbare ruimte en de ruim opgezette tuinen. Door de ruime opzet is er sprake van een halfopen bebouwingsbeeld en is tussen de bebouwing door het buitengebied zichtbaar.

Bebouwingsbeeld Karakteristiek is het individuele kleinschalige karakter van de bebouwing. Dit komt tot uiting in de situering, de vorm van de bouwmassa, de architectuur en de mater van detaillering. Er is over het algemeen sprake van een tot twee bouwlagen met kap. Variatie in kapvorm zorgt voor een levendig bebouwingsbeeld. Het kleur- en materiaalgebruik is overwegend baksteen voor de gevels en dakpannen voor de dakbedekking. Het gebruik van aardkleuren komt veelvuldig voor.

6.2. welstandsniveau historische gebieden kleine kernen

Deze kleinschalige dorpsgebieden functioneerden vroeger als centrum van de verschillende buurtschappen. Deze gebieden zijn cultuurhistorisch gezien waardevol en karakteristiek voor de omgeving en heel herkenbaar in het landschap. Het bebouwingsbeeld heeft grote invloed op de ruimtelijke kwaliteit van de landelijke omgeving. Voor dit gebied geldt een bijzonder toetsingsniveau, omdat hier de historische kenmerken om speciale aandacht vragen. Vooral bij wijzigingen aan bestaande gebouwen met historische kenmerken wordt daarop gelet. Daarbij gaat het om de in het zicht komende zijden (voor erfgebied). Aan de achterzijde (achter erfgebied) vindt reguliere toetsing plaats.

6.3. Waarden, niveaus en criteria

Criteria worden altijd gehanteerd in combinatie met de beschreven kenmerken. Die kenmerken worden beschreven die van waarde worden geacht. Deze vormen het toetsingskader voor de historische dorpsgebieden. Bij nieuwbouw gelden de eigen stijlkenmerken als criterium. Deze dienen wel overeen te stemmen met de historische kenmerken van de omgeving. Voor wijzigingen en toevoegingen geldt het hoofdgebouw als criterium en in tweede instantie de bebouwing in de directe omgeving. Dit houdt geenszins in dat nieuwe ingrepen van enige omvang geen eigen gezicht mogen hebben. Een goed ontwerp is meer dan kijken naar het hoofdgebouw en de omgeving. De bestaande omgeving is immers ook gegroeid en gevarieerd.

Toetsingskader historische dorpsgebieden

Toetsingsniveau: Voor: bijzonder, achter: regulier.

Toetsingscriteria:

- Omgeving: Aandachtspunten, historische kenmerken en invloed op de landschappelijke omgeving.
- Maat en schaal: Overeenkomstig de gevarieerde maat en schaal.
- Vorm en gebaar: Architectonische eenheid per pand. Kappen vergelijkbaar met omgeving. Straatgerichte gevels met eenvoudige basisindeling.
- Stijl en detail: Nieuwbouw in één stijl. Wijzigingen overeenkomstig de stijl van het hoofdgebouw.
- Materiaal en kleur: Materialen en kleuren als baksteen, keramische pan, of hout in gedekte of traditionele tinten. Geen grote spiegelende of fel gekleurde gevelvakken.